

Sveriges första skolhem 1923

Från 1923 kunde skolbarnen istället bo i Sveriges första skolhem som fanns i Arvidsjaur och som låg där kommunen numer har en parkeringsplats bakom kommunalhuset. Foto: Pelle Persson.

Sveriges första skolhem uppfördes 1923 i Arvidsjaur. Att det blev just i vår kommun berodde på det centrala läget i Norr- och nära Västerbotten samt behovet av att erbjuda utbildning till barn i glesbygdsområden.

Skolhemmet var en del av en större satsning på att förbättra utbildningsmöjligheterna för barn som har långt till närmaste skola. Barnens upplevelser av att bo på skolhemmet i Arvidsjaur varierade. Det var såklart en stor omställning för många att flytta hemifrån i ung ålder och inställa sig i nya rutiner.

Det berättas att reglerna var mycket stränga på många skolhem. Barnen fick hjälpa till med allehanda sysslor bl a att stoppa strumpor, lära sig sticka, diska, städa, bära in ved, osv. De kunde endast åka hem under längre ledighet och sommarlov. Då var det lätt att känna sig ensam och sakna sin familj.

Byggnaden låg mellan östra och västra Skolgatan och parallellt med Domängatan. Efter skolhemmets nerläggning 22 år senare, (1945) har kåken bland annat använts till: Barnbispisning, hemkunskap, fortsättningsläsning, kurser för vuxna, låg- och högstadieskola (kallades då Alléskolan) och ungdomsgård (UG i folkmun).

När huset rivits (1986–87) utökades kommunalhusets parkering.

Skolkort. Klass 3 på Gamla Skolhemmet. 1947–1948. Första bänkraden från vänster framifrån:

1. Göran Holmbom
2. Gerd Eklund

Andra bänkrad framifrån:

3. Laila Holmbom,
4. Margareta Arvius
5. Sten Pettersson
6. Birgitta Lundberg (längst bak)

Tredje bänkrad framifrån:

7. Nils Stenlund

8. Sven Johansson
9. Mona Blom
10. Lars Wallin

Fjärde bänkrad framifrån:

11. Dale Berg
12. Birgitta Lindström
13. Kurt Andersson
14. Anna-Lisa Olsson

Femte bänkrad:

15. Rune Lundkvist
16. Erik Skarin
17. Majvor Lindberg

18. Elon Sundkvist

Lärarynnan: Alfhild Söderholm gift med prästen Martin Söderholm

Skolhemmets östra gavel, som 1970 blev ungdomsgård. I folkmun: "UG".

Hemvärnsmän och lottor vid skolhemmet, 1941–1942

Utpispning till Hemvärnsmän av lottorna Märta Ringström och Stina Norén.

Under första hälften av 1900-talet pågick två världskrig. Länderna runt Sverige var indragna i krig. Männen i Sverige mobiliserade och kvinnorna, som på den tiden inte kunde göra militärtjänsten, kunde istället bli aktiva inom lottakåren. Senare blev det skolsal och UG, ungdomsgård innan huset revs och blev parkeringsplats bakom kommunhuset.

Skolhemmet, småskolans 2:a klass år 1952.

Klassen höll till på övre våningen i 'gamla skolhemmet', Alléskolan i de två fönstren längst till höger. Huset stod på den plats där kommunparkeringen finns i dag. Lärare: Ebba Grahn.

**Eleverna är från vänster
längst bak:**

1. Björn Levander
2. Karl-Oskar Åhman
3. Carl-Henrik Dahlin
4. Seved Granberg
5. Rolf Lundström

Mittenraden:

6. Kerstin Lindström
7. Irene Andersson
8. Okänd
9. Syrene Grubbström
10. Siv Vikberg
11. Sylvia Lundström
12. Lillemor Sundström
13. Anita Lindgren

Första Raden:

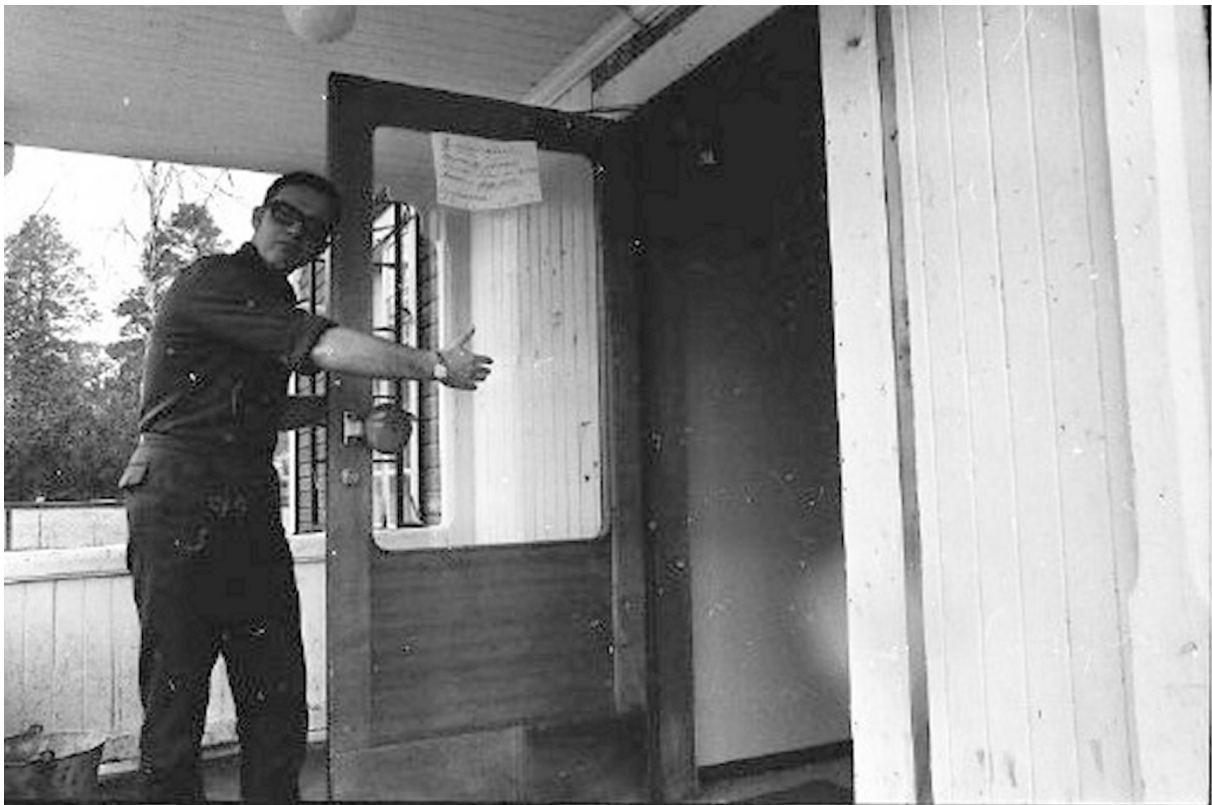
14. Alf Levander
15. Jan-Olof Edström
16. Ulf Dahl, Rydberg
17. Sven Rydberg
18. Håkan Larsson

Lions håller aktion 1964 vid Alléskolan tillika gamla skolhemmet från 1923.

1970 - Alléskolans östra del blir UG

Ungdomsgården öppnar 1970 efter massiv påtryckning från kommunens ungdomar. Anders Norberg var första föreståndaren. Gert Laestander övertog sedermera tjänsten, och blev kvar under många år.

Förberedelse inför invigning av UG (Ungdomsgården) Ingemar Granberg i mitten och th föreståndaren Anders Norberg.

Första ungdomsföreståndaren på Alléskolan var Anders Norberg, på bilden tillsammans med Lars-Erik Söderbäck, studierektor Fridhem. Foto NV 6 maj 1971.

UG huserade i gamla Alléskolan (även kallat "Rätthemmet"). Anders Norberg flyttade med familjen från Mellansverige till Arvidsjaur, för tjänsten som ungdomsgårdsföreståndare. Kuriosa: Familjen bodde då i gamla lärarbostadens vänstra flygel. Där finns i dag två hyreshus byggda 2005. Sonen Fredrik Norberg, ingick i popgruppen "Popsicle".

När UG revs flyttades verksamheten till Medborgarhusets källare under namnet "Galaxen".

Bild strax innan huset revs 1986–1987.

1986 I förgrunden kommunens parkeringsplats som utökades efter rivningen av gamla skolhemmet.

// Sammanställt av Kent Norberg.